

Korte- Ruta- ja Nuutajärven laskuyhtiö

Selvitys ja vaatimukset 15.7.2023

C/O posti@ikuisma.fi

Pirkanmaan ELY-keskus

kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Asia: Selvityspyyntö 5.6.2023 PIRELY/12801/2021

1.

Piia Tikka on lähettänyt 5.6.2023 klo 15.01 sähköpostin otsikolla "Selvityspyyntö laskuyhtiölle".

Virkamies viittaa liitteeseen (Selvityspyyntö_pirely_12801...) ja väittää sen olevan ELY-keskuksen selvityspyyntö. Liitteessä ei ole Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen allekirjoitusta. Liitteen on allekirjoittanut esittelijänä Piia Tikka ja hyväksyjä puuttuu. Kirje 5.6.2023 ei näin muodoin ole ELY-keskuksen kirje.

Kirje on osoitettu Nuuta-, Ruta- ja Kortejärven laskuyhtiölle, jota ei ole vesioikeudellisena yhteisönä olemassa, joten Ismo Kuisma ei millään muotoa voi olla olemattoman yhtiön edustaja. Piia Tikan lähettämä sähköposti ei asioiden oikea laita huomioiden edellytä Ismo Kuismalta mitään toimenpiteitä.

Mainittu virkamies on toiminut vastaavalla tavalla 17.12.2021, eikä Korte-, Ruta- ja Nuutajärven laskuyhtiön päätoimitsijan antamalla palautteella 14.1.2022 ole ollut mitään vaikutusta virkamiehen toimintaan.

Korte-, Ruta- ja Nuutajärven laskuyhtiö (jatkossa Laskuyhtiö) antaa asiassa selvityksen, vaikka sitä ei ole pyydetty. Tämä dokumentti on selvitys.

Selvityspyynnössä viitataan ELY-keskukseen tulleeseen ilmoitukseen, joka ELY-keskuksen ilmoituksen mukaan on mökkiläisyhdistyksen 6.2.2023 päiväämä pyyntö osoitettuna ELY-keskukselle. Pyyntö on allekirjoittanut puheenjohtaja Jorma Ikävalko. Yhdistyksen sääntöjen mukaan yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri tai rahastonhoitaja, kaksi yhdessä. Pyyntö ei siten ole yhdistyksen esittämä vaan yksittäisen mökkiläisen, Jorma Ikävalkon, esittämä pyyntö. Pyyntö on yksittäisen asiaan perehtymättömän mökkiläisen lakiin perustumaton täsmentämätön mielenilmaisuus. Mökkiläisen käsitys Laskuyhtiön vastuista on virheellinen. Esimerkiksi Laskuyhtiö ei kaada puita, joita se ei omista, eikä myöskään vastaa mökkiläisen viihtymisestä. Mökkiläinen on hankkinut mökin voimalaitoksen varastoaltaan rannalta, jossa veden pinnan korkeus vaihtelee suunnitellusti eikä se ole Laskuyhtiön laiminlyönti.

ELY-keskus ryhtyy toimiin yksittäisen mökkiläisen pyynnöstä mutta Laskuyhtiön päätoimitsijan tiedonantoon 14.1.2022 ei ole reagoitu millään tavoin. Hallintoalamaisilla on oikeus hyvään tasapuoliseen hallintoon, jonka kriteerit eivät tässä asiassa täyty.

Mökkiläinen tai mökkiläisyhdistys ei ole vesilain mukaisessa asiassa asianomistaja. Kumpikaan ei ole laskuyhtiön osakas, padon omistaja tai uiton harjoittaja. Mökkiläisyhdistys on ilmoittanut patoavansa vettä Nokorin koskessa. Yhdistyksellä tulisi hallinto-oikeuden päätöksen 8.2.2022 (Dnro 00892/18/5211) mukaan olla sopimus Honkolan tilan omistajan (alkaen 4.1.2016) Nils-Olof Robert Campbell Furuhjelmin kanssa

padon hoidosta. Edellinen Honkolan tilan omistaja, nyt kuollut, oli Christine Louise Helene Furuhjelm. Sopimusta ei ole Laskuyhtiön tietojen mukaan ole olemassa. Toiminimi Honkolan kartano ei omista, eikä ole koskaan omistanut Honkolan tilaa.

2.

Laskuyhtiö on perannut Honkolanjokea vuonna 2001 useista kohdista. Lisäksi vuonna 2009 Laskuyhtiö perkasi Honkolanjokea välittömästi voimalaitoksen tulva-aukkojen yläpuolelta noin 100 metrin matkalta voimalaitoksen tulva-aukkojen vetokyvyn varmistamiseksi. Vuoden 2006 mittauksissa todettiin Honkolanjoen ja Nuutajoen olevan kunnossa ja Urjalanjoen poikkeavan suunnitelman mittoista.

Urjalanjoki on 1940-luvun lopun järvenlaskutöiden yhteydessä perattu niihin mittoihin, joihin joen ylittävän Urjala-Punkalaidun tien (nro 230) kivisillan pohjan korkeus mahdollisti. Kivisillan pohja on tasolla 16.22 kun suunnitelmassa tasausviiva on 16.00. Sillan pohjassa uoman leveys on kapeampi kuin suunnitelman mukaisen uoman leveys, joka on 7 m. Sillan alaosan leveys on 7,8 metriä, joten pohjapato on 7,8 metrin pituinen joen suunnassa. Järvenlaskusuunnitelmassa ei edellytetä kyseisen sillan purkamista ja uudelleen rakennusta hankkeen töinä. Pirkanmaan ympäristökeskus haki hallintopakkoa Laskuyhtiölle. Asiassa on Etelä-Suomen Aluehallintovirasto antanut 21.12.2010 päätöksen Dnro ESAVI/1 96/04.09/2010. Hakemus hylätään.

Laskuyhtiön vastuu ei ole rajoittamaton. Laskuyhtiön vastuu perkaussuunnitelman mukaisesta uomien kunnosta ulottuu vain siihen osaan suunnitelman mukaisista perkauksista kuin ne on toteutettu.

3.

Pirkanmaan ympäristökeskuksen kanta hallintopakkoasiassa Dnro 00548/07/5211 on, että järvenlaskuhankkeen keskeisenä tavoitteena on ollut tulvasuojelu.

Suunnitelman HW on Kortejärvässä 17.55, Rutajärvässä 17.55 ja Nuutajärvässä 17.65. Suunnitelmassa Kortejärven veden pinnan korkeuden ollessa 17.53 Nokorin padolla korkeus on ylin sallittu padotuskorkeus 16.98. Havainnot 1.5.2022: Kortejärvi 17.49, Rutajärvi 17.70 ja Nuutajärvi 17.75. Nokorin padolla korkeus 16.96. Havaintojen perusteella Honkolanjoen vetokyky vastaa suunnitelmaa ja Nuutajoen vetokyky vastaa suunnitelmaa erinomaisesti. Urjalankylän joki ei vastaa suunnitelmaa, mutta se on siinä kunnossa kuin suunnitelman mukaiset perkaukset on toteutettu. Laskuyhtiön osakkaat eivät ole vaatineet perkaustoimia.

ELY-keskuksen käsitys siitä, että jokiuoma on suunnitelman mukaisessa kunnossa tai vaihtoehtoisesti se ei ole suunnitelman mukaisessa kunnossa on yksioikoinen. Kaksiluokkainen luokittelu ei huomioi kolmatta vaihtoehtoa: Jokiuoma ei ole suunnitelman mukaisessa kunnossa, mutta jokiuoma on siinä kunnossa kuin se on aikanaan perkauksissa toteutettu. Laskuyhtiö ei voi siten antaa selvitystä ELY-keskuksen vaatimuksen mukaisena. Laskuyhtiö toteaa lisäksi, että sillä ei ole lakiin perustuvaa velvoitetta osoittaa jokiuomien kunnan olevan suunnitelman mukainen. Näyttövelvollisuus on sillä, joka väittää, että ne eivät ole kunnossa.

4.

Honkolan tilan omistaja Nils-Olof Robert Campbell Furuhjelmin on käyttänyt palkollisiaan ja uusinnut keväällä 2023 Nokorin voimalaitoksen tulva-aukkojen patoluukut ja lisännyt metallirakenteita tulva-aukon yläosaan. Näin menetellen Honkolan tilan omistaja myöntää omistavansa Nokorin voimalaitoksen. Muussa tapauksessa hän on syyllistynyt rikoslaissa mainittuun hallinnan loukkaukseen.

Hämeen läänin Maaherran 26.10.1934 antaman päätöksen no 5317 mukaan patoluukkujen yläreunojen on oltava kiintopistettä 0,83 **matalammalla**. Korkeus vastaa laskemishankkeen korkeutta 16.98. Kaikkien uusittujen tulva-aukkojen patoluukkujen yläreunat luukkujen ollessa alas laskettuina ylittävät tuon ylimmän sallitun padotuskorkeuden 16.98. Patoluukut eivät ole päätöksen mukaiset.

Voimalaitoksen vedenottokanava (=energiaväylä) on mökkiläisten toimesta ja Pirkanmaan ympäristökeskuksen virkamiesten ohjeistamana täytetty soralla, joten Hämeen lääninhallituksen 25.2.1938 antaman päätöksen mukaisia vara-aukkoja ei voimalaitoksessa ole. Voimalaitoksen vedenottokanava ei ole päätöksen mukainen.

5.

Mökkiläinen Jorma Ikävalko ilmoittaa, että säännöstely perustuu hallintopakkoasian Dnro 00548/07/5211 tarkentavaan määräykseen. Päätöksessä todetaan: Vesistötoimikunnan ja vesioikeuden päätöksen määräykset vedenkorkeuksista ja juoksutuksista ovat sitovia. Sen sijaan laskusuunnitelmassa mainitut tulevat vedenkorkeudet eivät ole sitovia vaan ennusteita ja luonteeltaan tavoitteellisia.

Päätöksien sitovat määräykset, joita rikottu

1. Sitova kevätalennus tasoon 16.50 huhtikuun alkuun mennessä on jätetty tekemättä
 - a. 1.4.2023 Kortejärvi korkeudella 16.89
 - b. 1.4.2022 Kortejärvi korkeudella 16.69
 - c. 1.4.2021 Kortejärvi korkeudella 16.97

2. Ylin padotuskorkeus 16.98 on ylitetty. Korkeus 1.6.2021 padolla 17.14. ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö antoi luvan padon hoitajalle sulkea patoluukut padon alapuolella olevan siltatyömaan vuoksi. Runsaan veden virtaaman vuoksi ylin padotuskorkeus ylittyi, mikä oli täysin selvää ennen patoluukkujen sulkemista olosuhteet huomioiden. Laskuyhtiötä ELY-keskus ei missään vaiheessa kuullut asiassa ja asia tuli luvan haltijalle täytenä yllätyksenä kesken kevättöiden. Laskuyhtiön ilmoitukseen 1.6.2021 patoamisoikeuden ylityksestä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö toteaa, että sen antamia ohjeita on noudatettu. Ympäristönsuojeluyksikkö valvoo näin ollen itse itseään.

Järvenlaskusuunnitelman mukaan Kortejärven veden pinta tulisi alentaa kesällä tasoon 16.60. Tämä on hallinto-oikeuden päätöksen mukaan tavoitteellista. Laskuyhtiölle myönnettyssä luvassa järjestelyn toteutus määrittiin hallinnollisessa päätöksessä poikkeuksellisesti voimalaitoksen omistajalle. Määräys perustui voimalaitoksen omistajan ja Laskuyhtiön väliseen sopimukseen. Mökkiläisyhdistyksen puheenjohtaja on ilmoittanut Laskuyhtiön toimitsijalle, että kaikkien virkamiesten kanta on se, että järvenlaskusuunnitelmaa ei tarvitse noudattaa. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että virkamies puuttuu voimalaitoksen omistajan ja Laskuyhtiön väliseen sopimukseen ja näin ylittää toimivaltansa. Suunnitelman toteuttaminen ei näin ollen ole padon hoitajan tavoite, vaikka sen pitäisi olla tavoite hallinto-oikeuden päätöksen mukaan.

Osittain kuivatetuilla mailla, joita alavat rantamaat ovat, aiheutettu kuivatushaitta suunnitelman ylittävällä kesävedellä on tuottoarvon menetyksenä laskettuna yli satatuhatta euroa. Substanssiarvolla korkeusmittauksiin perustuvan kirjallisen arvion mukaan pelkästään Laskuyhtiön päätoimitsijalle aiheutettu oikeudeton haitta on 5186,98 euroa.

Mökkiläisten tiiviit yhteydet ELY-keskukseen huomioiden näyttää siltä, että virkamiehet ovat ohjeistaneet padon hoitajaa, että sitovia lupaehtoja ei tarvitse noudattaa eikä kesäveden suunnitelman mukaista tasoa tarvitse tavoitella.

Mainittujen järvien osalta ei ole kyse säännöstelystä vaan vesistön järjestelystä. Lupa on Laskuyhtiöllä ja tavoitteena on veden pinnan alentaminen. Mikäli lupa olisi voimalaitoksen omistajalla, niin kyse olisi säännöstelystä. Vettä on juoksutettava Laskuyhtiölle, eikä suinkaan voimalaitoksen omistajalle tai mökkiläisille. Mökkiläisille ja ELY-keskuksen virkamiehille asia ei ole avautunut.

6.

Vaatimukset

Laskuyhtiö esittää ELY-keskukselle seuraavat vaatimukset ja **asiakirjapyyntöt** tällä kirjeellä

1. Urjalankylän joen ylittävän kivisillan alla oleva vesilain vastainen pohjapato on ELY-keskuksen kustannuksella ja toimesta purettava. Purkutyö on tehtävä 31.12.2023 mennessä.
2. Urjalankylän joen ylittävän kivisillan välituessa ylävirran puolella kasvaa tervaleppä, jonka juuret ovat kivisillan kivien välissä ja osin vedessä haitaten veden virtausta. Laskuyhtiö ei leppää poista, koska poisto voi vaurioittaa siltaa ja silta on tienpitäjän vastuulla. ELY-keskuksen tienpitäjänä on poistettava leppä kustannuksellaan ja toimesta 31.12.2023 mennessä.
3. ELY-keskuksen on julkaistava kirje, jossa se toteaa, että järvenlaskusuunnitelman mukaiset kesävedenkorkeudet ovat luonteeltaan tavoitteellisia, joihin tulee pyrkiä, eivätkä virkamiehet voi ohjeistaa padon hoitajaa olemaan noudattamatta suunnitelman tavoitteita. Kirjeessä on myös todettava, että lupaehtoja on noudatettava, koska ne ovat sitovia. Kirje on toimitettava jakelulla Honkolan tilan omistaja ja Laskuyhtiö 1.10.2023 mennessä. Sisäinen tutkinta asiassa on käynnistettävä 1.10.2023 ja rikosilmoitukset on jätettävä viimeistään 31.12.2023.
4. ELY-keskuksen on haettava hallintopakkoa Honkolan tilan omistajalle, joka ei noudata vesilain mukaisen päätöksen kohdan 2) määräystä hoitaa vesistön järjestely omistamastaan voimalaitospadosta. Voimalaitoksen tulva-aukkojen patoluukut ja voimalaitosrakenteet eivät vastaa hallinnollisten päätösten vaatimuksia. Hallintopakkehakemus on jätettävä viimeistään 31.12.2023.
5. ELY-keskus pitää edelleen Nuuta-, Ruta- ja Kortejärven suojeluyhdistys ry:tä Laskuyhtiön luvan mukaisen veden juoksutuksen toteuttajana. ELY-keskuksen on toimitettava Laskuyhtiölle Honkolan tilan omistajan ja veden pinnan sääntelyä hoitavan yhdistyksen välinen sopimus. Sopimus on toimitettava Laskuyhtiölle viimeistään 1.9.2023.
6. ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö myöntää padon hoitajalle luvan ylittää ylin padotuskorkeus Nokorin padolla 1.6.2021. Sama ympäristönsuojeluyksikkö valvoo itse itseään ja toteaa, että ELY-keskus ei näe tarpeelliseksi ryhtyä tässä asiassa vesilain valvontatoimenpiteisiin. Asiassa on toimitettava Laskuyhtiölle selvitys 1.10.2023 mennessä. Selvityksestä on käytävä ilmi se, miksi Laskuyhtiötä luvan haltijana ei ennen päätöstä kuultu ja sitä ei tiedotettu ja mihin lakiin perustuen on mahdollista, että ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö toimii vesilain lupaviranomaisena ja myöntämänsä luvan valvojana.

7. Laskuyhtiölle on 1.10.2023 mennessä toimitettava seuraava selvitys ja kirjalliset perusteet (Ympäristöministeriö 20.6.2018 VN/1372/2018 YM1/033/2017):
- ELY-keskus kertoo ympäristöministeriölle, että ”säännöstelyä on erityisesti vesivoiman hyödyntämisen lakattua hoidettu laskuyhtiön suostumuksella yhteisymmärryksessä eri osapuolten kesken”. ELY-keskuksen väite Laskuyhtiön suostumuksesta ei ole totta. Laskuyhtiön kanta on selvä: Lupaehdot ja järvenlaskusuunnitelmaa on noudatettava. Mihin dokumenttiin Laskuyhtiön suostumus perustuu? Laskuyhtiö jättää asiakirjapyyntönsä dokumentista tällä selvityksellä. Miten yhteisymmärrys käy ilmi ELY-keskuksen menettelystä 1.6.2021 tai mökkiäläisen mielenilmaisusta 6.2.2023 tai siitä että padon hoitajan tavoitteena ei ole suunnitelman mukainen kesävesi?
 - ELY-keskus ilmoittaa ympäristöministeriölle jättäneensä aluehallintovirastolle 31.1.2013 hallintopakkohakemuksen. Asiaa ei käsitelty hallintopakkoasiana. Mihin ELY-keskuksen väite perustuu?
8. Selvityspyynnön 5.6.2023 esittelijä on Pia Tikka. Kuka on hyväksyjä? Vastaus on toimitettava Laskuyhtiölle 1.9.2023 mennessä.

Urjala 15.7.2023

Korte-, Ruta- ja Nuutajärven laskuyhtiö

Ismo Kuisma

Päätoimitsija

Ismo Paavilainen

Toimitsija

Ari Kontio

Toimitsija